

Visie van De Schatgraaf

Het Klaverblad

Visie op leren

Leren is het opbouwen van kennis, vaardigheden en attitude op voorkennis. Deze kennis, vaardigheden en attitude worden toegepast en geautomatiseerd. Hierbij zijn hoge verwachtingen leidend. Wij betrekken leerlingen in hun leren en geven hen inzicht daarin. Leren gebeurt in een betekenisvolle context. Samen werken en leren is daarbij essentieel om hoge opbrengsten te bereiken.

Ieder kind kan en wil leren. Wij houden rekening met de mogelijkheden en onderwijsbehoeften van ieder kind. Om dit te bereiken bieden wij een doorgaande lijn in ons aanbod en werken wij volgens het directe instructiemodel (J. Hollingsworth & S. Ybarra, 2015). Hierbij vinden wij de samenwerking met ouders van essentieel belang. Ons uitgangspunt is dat kinderen groeien door samen te leren. Dit draagt bij aan de ontwikkeling en het leren van kinderen. Wij bereiden kinderen voor op hun toekomstige rol in de samenleving, actief burgerschap is verweven in ons onderwijs.

B. Rosenshine heeft research gedaan naar instructieprincipes en bevestigt dat dit bijdraagt aan beter onderwijs. In zijn artikel *'Principles of instruction'* (2012) geeft Rosenshine weer, dat door de juiste support van de leerkracht, de leerling beter in staat is om de kennis in het lange termijn geheugen op te slaan waardoor er ruimte in het korte termijn geheugen blijft. Juiste kennis in het langetermijn geheugen zorgt ervoor dat er een basis is voor verbinding met nieuwe kennis. Dat maakt ook dat het ophalen van voorkennis zo belangrijk is. Rosenshine beschrijft de effecten van de tien instructieprincipes (onderdelen van het directe instructiemodel) die hierin een belangrijke bijdrage in vormen.

Het directe instructiemodel is zeer gestructureerd, doelgericht en vraagt veel sturing van de leerkracht. Je kunt je de vraag stellen hoe zich dit verhoudt tot het coöperatief leren¹ waarin juist sprake is van het eigenaarschap bij de leerling. Bij coöperatief leren speelt het eigenaarschap een rol, zijn er sociaal emotionele doelen. Deze zijn echter bedoeld om ondersteunend te zijn en leerdoelen te behalen. Coöperatief leren en Expliciete Directe Instructie zijn aanvullend aan elkaar. De visie op leren is verweven in de wijze waarop wij het onderwijs organiseren in onze school.

¹ Volgens S. Kagan, *Coöperatief leren* 1994

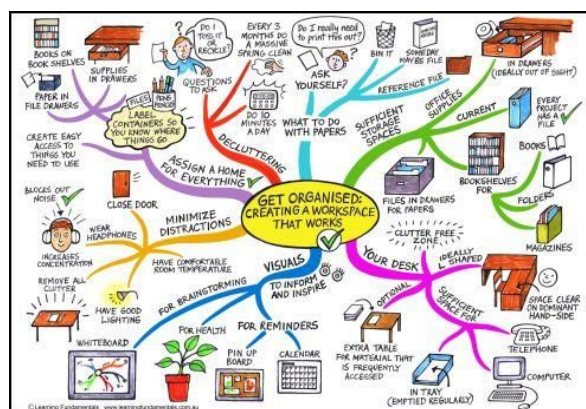
Visie op leren organiseren

Vanuit ons motto 'Ieder kind kan en wil alles leren' hebben wij als doel dat we zoveel mogelijk kansengelijkheid willen bewerkstelligen door het leren goed te organiseren. Het doel van ons onderwijs is dat alle kinderen de kerndoelen halen. Het team is samen verantwoordelijk voor het uitstroomniveau.

De Schatgraaf is een High Performing School in wording. De school ontwikkelt zich tot een Professionele Leergemeenschap². De school formuleert ambities in ambitiekaarten, deze maken deel uit van het schoolplan³. Het realiseren van de ambities gebeurt binnen onze PLG. De concrete verwerking van de ambities wordt beschreven in kwaliteitskaarten.

Het leren op De Schatgraaf kenmerkt zich door:

- groepen die zijn samengesteld volgens het jaarklassensysteem. Vrijwel iedere groep heeft een parallelgroep. De groepen zijn verdeeld in leerteams en hebben een leerteambegeleider. Gedeelde verantwoordelijkheid is uitgangspunt. Het leerteam onderbouw bestaat uit de groepen 1 tot en met 3, leerteam middenbouw de groepen 4 tot en met 6 en leerteam bovenbouw groepen 7 en 8.
- in de onderbouw wordt thematisch gewerkt, in de groepen 3 tot en met 8 wordt gewerkt met methodes om de doorgaande leerlijn te waarborgen.
- er wordt gewerkt volgens het Expliciete Directe Instructie Model (J. Hollingsworth & S. Ybarra, 2015)⁴
- er wordt gewerkt met convergente differentiatie (compacten en verrijken of intensiveren en compenseren) en waar nodig wordt er divergent gedifferentieerd (versnellen of vertragen).
- er wordt gewerkt met een vast dagprogramma. In de ochtend ligt de regie veelal bij de leerkracht en komen met name de basisvaardigheden aan bod. Leerstof afspraken⁵ zijn er voor de basisvaardigheden. In de middag komen de vakgebieden die vertegenwoordigd zijn in de Wereldoriëntatie en Kunst & Cultuur aan bod. Binnen de Wereldoriëntatie wordt gewerkt met een eigen verwerkingswijze. Bij Kunst & Cultuur wordt gewerkt middels procesgerichte didactiek binnen verschillende domeinen.
- de school kenmerkt zich door effectief met de leertijd om te gaan. Er zijn afspraken over de besteding van de leertijd aan de verschillende vak- en vormingsgebieden.
- het leren van sociaal emotionele vaardigheden realiseert de school onder andere door het inzetten van de Kanjertraining. De lessen van de Kanjertraining zijn gericht op het versterken van de individuele kinderen, het klimaat in de groep en op school. Daarnaast wordt aandacht besteed aan actief burgerschap. De sociale veiligheid wordt gemonitord door middel van KanVas⁶.
- de zorgstructuur is beschreven in een zorgplan en wordt gecoördineerd door de intern begeleider.
- leerlingen die extra ondersteuning of juist meer uitdaging nodig hebben krijgen dit in de eigen groep. Er zijn gespecialiseerde leerkrachten die ondersteuning kunnen bieden bijvoorbeeld in de vorm van remedial teaching of de verrijkingsgroep.
- er zijn specialisten voor de basisvaardigheden. Deze leerkrachten leggen groepsbezoeken af en coachen

² Professionele leergemeenschap wordt afgekort tot PLG.

³ Nieuwe schoolplan voor de periode 2020-2024

⁴ Expliciete Directe Instructiemodel wordt afgekort tot EDI.

⁵ Leerstof afspraken worden opgenomen in de kwaliteitskaarten

⁶ KanVas is het leerlingvolgsysteem van de Kanjertraining.

de leerkrachten. Zij leiden eveneens de ontwikkelteams van de betreffende vakgebieden en brengen hun expertise in binnen de verschillende leerteams.

- coöperatief leren wordt ingezet in alle vak- en vormingsgebieden tijdens het (begeleid) inoefenen, de verwerking en afsluiting.
- leerkrachten werken doelgericht en planmatig.

Visie op veranderen

Veranderen begint vanuit bewustzijn dat het beter kan en dat je openstaat voor verandering. Je hebt elkaar nodig om samen vorm en inhoud te geven aan dit veranderingsproces. Waarbij onze visie het normatieve kader is. Voor duurzame verandering is draagvlak essentieel. Om succesvol te zijn moet je zo helder mogelijk formuleren waar je uiteindelijk naar toe wilt. We hebben elkaar nodig om te veranderen, te verbeteren en te leren van en met elkaar. Op De Schatgraaf werken wij planmatig aan schoolontwikkeling en gebruiken we de stappen van Kotter (1990)⁷ om tot verandering te komen. Het borgen van succesvolle veranderingen is van belang en deze leggen we vast in kwaliteitskaarten.

Verandering binnen onze school gebeurt op verschillende fronten. Dat is zichtbaar in onze leerteams en ontwikkelteams. Binnen onze leerteams ligt de focus op het realiseren van 'iedere dag beter onderwijs in je groep'. Dit gebeurt door middel van actieonderzoek, lesson study, langetermijnonderzoek en data-analyse. Dit is een continu verbeterproces. Daarnaast zijn er op verschillende (vak)gebieden ontwikkelteams. De werkwijze van de ontwikkelteams binnen De Schatgraaf kenmerkt zich door de PDSA cirkel zoals weergegeven in onderstaande afbeelding⁸. In het jaarontwikkelplan wordt de opdracht en evaluatie van een opdracht beschreven en de ontwikkeling van de leerteams vastgelegd. De directeur is eindverantwoordelijk en heeft de regie over het proces.

Visie op professionaliseren

De visie op professionaliseren binnen De Schatgraaf is dat voor leren kennis nodig is, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek en feedback van andere professionals. Zo maakt de professional gebruik van en draagt bij aan de ontwikkeling van het team van mede professionals die het vak voortdurend ontwikkelen. Uitgangspunt is dat de professionalisering in eerste plaats vooral gericht

⁷ De stappen van Kotter worden ter illustratie in de bijlage opgenomen.

⁸ MT staat voor management team en bestaat uit directeur, intern begeleider en leerteambegeleiders.

moet zijn op de schoolontwikkeling, het gehele team en moet een sterke relatie met de praktijk hebben (Erik Meester, NRC - 5 juli 2019). We kunnen stellen dat professionals samen leren binnen het team en gebruik maken van de feedback en kennis van hun collega's. Hierbij zijn de professionals expert in hun eigen vakgebied en delen hun expertise zoveel mogelijk binnen de school. Hiermee borgen we de expertise binnen het team. Nieuwe collega's worden gecoacht door hun leerteam en daarnaast door de intern begeleider, specialisten of directie. Voor het bereiken van professionaliteit is het geven van feedback een belangrijk onderdeel. Net als bij het leren, moet feedback vaak en goed worden ingezet (R. Bersee, 2018 - Klaverblad visie DeBasisFluvius).

Binnen de school is er ruimte voor persoonlijke ontwikkeling van collega's. Deze scholing is bij voorkeur gerelateerd aan de schoolontwikkeling of ontwikkeling ten aanzien van het leerteam. Ook kan scholing leiden tot het ontwikkelen van persoonlijk vakmanschap. Leerkrachten maken bij voorkeur gebruik van DeBasisFluvius Academie, omdat het aanbod hierin aansluit bij de ontwikkelingen binnen de stichting.

Beschouwing

In de visie op leren, organiseren, veranderen en professionaliseren komt duidelijk naar voren dat de schoolorganisatie van De Schatgraaf zo is ingericht dat er op een gestructureerde en planmatige wijze gewerkt wordt aan de doelen die school zich stelt. De professionalisering van het team is gericht op de schoolontwikkeling.

Voor de kinderen heeft het samen werken en leren een duidelijke plek in onze school. Voor de leerkrachten wordt dit voornamelijk vormgegeven in de leerteams. We spreken in onze visie van een lerende organisatie en in de praktijk is dit nog steeds in ontwikkeling. De behoefte aan deze professionele ontwikkeling is er. De school is getransformeerd naar een professionele leergemeenschap. Professionele Leergemeenschappen vragen om een cultuuromslag binnen een school, alleen op die manier kunnen we spreken van een sterke en blijvende impact (DuFour & Fullan, 2013). Het is van belang om de focus op een professionele cultuur te behouden, omdat dit basis is van een professionele leergemeenschap.